

Sygn. akt VI A Ca 1051/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2015r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Krzysztof Tucharz

Sędziowie: SA Ewa Stefańska

SO (del.) Joanna Piwowarun - Kołakowska (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Magdalena Męczkowska

po rozpoznaniu w dniu 31 marca 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa D. K.

przeciwko M. K.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 17 lipca 2013 r.

sygn. akt III C 904/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od M. K. na rzecz D. K. kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI A Ca 1051/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 24 lutego 2012 roku D. K. wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – ugody sądowej z dnia 22 lutego 2011 roku zawartej przez D. K. i M. K. w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie III Ns 831/10, zaopatrzonej przez tenże Sąd w klauzulę wykonalności w zakresie punktu 4. tejże ugody (początkowo błędnie nazwanej przez powódkę postanowieniem z dnia 22 lutego 2011 roku). Na rozprawie w dniu 17 lipca 2013 roku powódka zmodyfikowała powództwo w ten sposób, iż poparła je w całości o tyle, o ile przedmiotowy tytuł wykonawczy pozostał jeszcze wykonalny, w pozostałym zaś zakresie wniosła o umorzenie postępowania.

Pozwany M. K. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 17 lipca 2013 roku Sąd Okręgowy w Warszawie pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy – ugody sądowej z dnia 22 lutego 2011 roku, zawartą przez D. K. i M. K. w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie III Ns 831/10, zaopatrzoną przez ten sąd w klauzulę wykonalności w zakresie punktu 4. tej ugody w

całości ponad wyegzekwowaną już i przekazaną wierzycielowi kwotą 6.638,69 zł, w pozostałej części postępowanie w sprawie umorzył oraz nakazał pobrać od M. K. na rzecz Skarbu Państwa – Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 4.000,00 zł tytułem opłaty sądowej, od uiszczenia której powódka została zwolniona.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

W dniu 22 lutego 2011 roku D. K. i M. K. zawarli przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi ugode sądową w sprawie III Ns 831/10 określającą podział ich majątku wspólnego. Na mocy punktu 4. tej ugody D. K. zobowiązała się zapłacić M. K. kwotę 80.000,00 zł tytułem dopłaty, w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania na wskazany przez M. K. numer rachunku bankowego. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi tego dnia wydał w tej sprawie postanowienie o umorzeniu postępowania. Postanowienie to nie zostało zaskarżone przez żadną ze stron i uprawomocniło się z dniem 02 marca 2011 roku. Termin do zapłaty upływał zatem 02 września 2011 roku. Pismem z dnia 10 lutego 2011 roku pełnomocnik M. K. wskazał D. K. numer rachunku bankowego, na który miała zostać przekazana należna mu kwota 80.000,00 zł. W piśmie tym nie został wskazany właściciel konta. Pismem z dnia 08 lipca 2011 roku D. K. zwróciła się do pełnomocnika M. K. o wskazanie koniecznych danych, umożliwiających dokonanie przelewu, ewentualnie złożenie przez M. K. oświadczenia o wyrażeniu zgody na przelanie kwoty 80.000,00 zł wynikającej z ugody na numer rachunku, ze wskazaniem jego właściciela. W odpowiedzi pełnomocnik M. K. pismem z dnia 29 lipca 2011 roku oświadczył D. K., że wskazany numer rachunku bankowego należy do Z. K.. Do pisma tego dołączyła oświadczenie M. K. wyrażające zgodę na przekazanie kwoty 80.000,00 zł na rachunek należący do Z. K.. W dniu 03 sierpnia 2011 roku D. K. sprzedała przysługujące jej po podziale majątku wspólnego spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ulicy (...) w Ł. na rzecz małżonków P. i K. P.. W akcie notarialnym umowy sprzedaży zawarto zapis, że część ceny, tj. kwotę 80.000,00 zł za zgodą sprzedającej (w celu zwolnienia jej z długu wobec M. K.) nabywcy bezpośrednio przekażą na rachunek bankowy M. K. numer (...). W rzeczywistości wskazany numer konta nie należał do M. K., tylko do jego matki Z. K.. Z powodu tej niezgodności danych Bank odmówił nabywcom dokonania przelewu tej kwoty na to konto, o czym nabywcy poinformowali D. K.. W dniu 29 sierpnia 2011 roku D. K. złożyła do Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi wniosek o zezwolenie na wpłatę do depozytu sądowego tej kwoty, a dnia 01 września 2011 roku sporządziła przed notariuszem oświadczenie, w którym wskazała, iż kwota 80.000,00 zł winna zostać wpłacona na rachunek tego Sądu przeznaczony na wpłatę do depozytu sądowego i zawiadomiła o tym pełnomocnika M. K.. Tego samego dnia, tj. 01 września 2011 roku, przelew ten został wykonany na wskazany rachunek depozytowy Sądu. Postanowieniem z dnia 07 września 2011 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi przekazał tę sprawę o zezwolenie na złożenie tej kwoty do depozytu sądowego Sądowi Rejonowemu w Zgierzu jako właściwemu miejscowo.

M. K. uzyskał w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi klauzulę wykonalności na zawartą przez strony ugode i złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu C. K. wniosek o wszczęcie egzekucji przedmiotowej kwoty 80.000,00 zł wraz z odsetkami i kosztami od D. K.. W dniu 09 lutego 2012 roku Komornik ten na skutek powyższego wniosku wszczął pod sygnaturą KM 437/12 egzekucję przeciwko D. K., na podstawie wskazanej wyżej ugody zaopatrzonej w klauzulę wykonalności oraz dokonał zajęcia wynagrodzenia za pracę D. K., jej rachunków bankowych i wierzytelności z tytułu nadpłaty podatku w Urzędzie Skarbowym. Dnia 27 lutego 2012 roku D. K. wniosła do Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi niniejsze powództwo przeciwegzekucyjne o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, na podstawie którego Komornik wszczął przeciwko niej egzekucję. Sąd ten przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi. Postanowieniem z dnia 05 czerwca 2012 roku Sąd Rejonowy w Zgierzu w sprawie I Ns 1410/11 zezwolił D. K. na wpłacenie do depozytu sądowego kwoty 80.000,00 zł tytułem dopłaty wynikającej z punktu 4. ugody z dnia 22 lutego 2011 roku zawartej w sprawie III Ns 831/10 Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z zastrzeżeniem, że kwota ta może być wypłacona na wniosek M. K.. Postanowienie to zostało zaskarżone przez M. K.. Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z dnia 28 czerwca 2012 roku zabezpieczył powództwo przeciwegzekucyjne D. K. w ten sposób, że zawiesił prowadzone przeciwko niej postępowanie egzekucyjne KM 437/12 i przekazał niniejszą sprawę do rozpoznania tutejszemu Sądowi. Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z dnia 05 grudnia 2012 roku oddalił apelację M. K. od postanowienia wydanego w sprawie III Ns 831/10 zezwalającego D. K. na przedmiotową wpłatę do depozytu i postanowienie to z tym dniem stało się

prawomocne. Ogółem Komornik w postępowaniu KM 437/12 wyegzekwował od D. K. kwotę 27.174,61 zł, z czego 6.638,69 zł przekazano wierzycielowi M. K., 592,28 zł pobrano tytułem kosztów, zaś kwotę 18.085,87 zł (w tym kwotę 154,20 zł z tytułu odsetek) zwrócono dłużnikowi D. K.. Równolegle do opisanych wyżej wydarzeń M. K. sam był dłużnikiem egzekwowanym z tytułu zaległych alimentów na dziecko stron, a D. K. jako osoba uprawniona do odbioru tych alimentów prowadziła przeciwko niemu egzekucję komorniczą w imieniu małoletniego dziecka stron.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o złożone do akt sprawy dokumenty i nie był on sporny między stronami.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy wskazał, że powództwo przeciwegzekucyjne, przewidujące możliwość pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego będącego orzeczeniem sądowym, zostało uregulowane w art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c., stanowiącym, że dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo jego ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Gdy tytułem tym jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie. Chodzi zatem tylko o te zdarzenia, które nastąpiły po wydaniu tytułu egzekucyjnego bądź po zamknięciu rozprawy w przypadku orzeczenia sądowego i spowodowały, że przymusowe egzekwowanie obowiązku dłużnika utraciło sens i nie ma już podstaw do dalszego chronienia interesów wierzyciela (tak: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz pod redakcją Henryka Pietrzykowskiego Część trzecia. Postępowanie egzekucyjne, tom 4, wydanie 2, LexisNexis Wydanie 2, str. 195). W judykaturze podkreśla się, że skutek w postaci wygaśnięcia zobowiązania wywierają w szczególności takie zdarzenia materialnoprawne, jak: wykonanie zobowiązania przez spełnienie świadczenia zgodnie z jego treścią, potrącenie, odnowienie, zwolnienie z długu, świadczenie w miejsce spełnienia (datio in solutum). Natomiast skutek w postaci niemożności egzekwowania zobowiązania wywierają, w szczególności takie zdarzenia materialnoprawne, jak prolongata terminu spełnienia świadczenia, rozłożenie świadczenia na raty, przedawnienie roszczenia. Skoro w art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c. jest mowa o zdarzeniu, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane, to przepis ten może mieć zastosowanie jedynie do takich jak wyżej wymienione lub podobnych zdarzeń, a więc wyłącznie mających charakter materialnoprawny (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 marca 2009 roku, I CSK 282/08, LEX nr 528181).

Mając powyższe na uwadze Sąd pierwszej instancji wskazał, iż jak wynika z ustalonego w tej sprawie stanu faktycznego, powódka złożyła w dniu 29 sierpnia 2011 roku wniosek o zezwolenie na złożenie do depozytu sądowego kwoty 80.000,00 zł i kwota ta wpłynęła na rachunek depozytowy Sądu dnia 01 września 2011 roku, to jest na dzień przed upływem terminu zapłaty. Stosownie do treści art. 693² § 2 k.p.c., jeżeli przedmiotem świadczenia są pieniądze polskie, złożenie do depozytu może być dokonane jeszcze przed uzyskaniem zezwolenia Sądu, równocześnie ze złożeniem wniosku o zezwolenie na to złożenie do depozytu. W razie uwzględnienia tego wniosku złożenie do depozytu uważa się za dokonane w chwili, w której rzeczywiście nastąpiło. W niniejszej sprawie wobec prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 05 czerwca 2012 roku o zezwoleniu powódce na wpłatę tych pieniędzy do depozytu sądowego, uznać zatem należy, że powódka spełniła świadczenie w chwili kiedy pieniądze zostały faktycznie przekazane do depozytu sądowego, tj. 01 września 2011 roku. Z tą też chwilą zobowiązanie powódki do zapłaty tej kwoty na rzecz pozwanego, określone przedmiotową ugodą wygasło wskutek spełnienia świadczenia (art. 353 § 1 k.c. w związku z art. 470 k.c.). Pomimo powyższego spełnienia świadczenia i wygaśnięcia zobowiązania objętego przedmiotowym tytułem wykonawczym na wniosek M. K. toczyło się postępowanie egzekucyjne, w którym Komornik wyegzekwował od powódki i faktycznie przekazał pozwanemu jako wierzycielowi kwotę 6.638,69 zł.

W ocenie Sądu Okręgowego bez znaczenia jest polemika pozwanego z zasadnością zezwolenia powódce na złożenie przedmiotowej kwoty do depozytu sądowego, zgodnie bowiem z art. 365 § 1 k.p.c. Sąd związany jest w tym zakresie prawomocnym orzeczeniem Sądu Rejonowego w Zgierzu w sprawie I Ns 1410/11 zezwalającym na tę wpłatę. Sąd pierwszej instancji podkreślił przy tym, że w tamtej sprawie Sąd rozważał i nie podzielił argumentacji pozwanego, zezwalając powódce na złożenie przedmiotowej kwoty do depozytu sądowego, a Sąd Okręgowy orzekający w niniejszej

sprawie nie widzi ani merytorycznych przesłanek, ani formalnej możliwości, by orzeczenie to kwestionować. Ubocznie Sąd Okręgowy wskazał jednak, że niechęć pozwanego do osobistego podjęcia przedmiotowych pieniędzy z depozytu sądowego, a wcześniej do udostępnienia własnego rachunku bankowego do przekazania mu tej kwoty jest zrozumiała w kontekście tego, że przeciwko pozwanemu powódka w imieniu małoletniego dziecka stron prowadziła nieskuteczną egzekucję zaległych alimentów. Pozwany mógł zatem obawiać się, że odbiór przedmiotowej kwoty spowoduje jej zajęcie przez komornika na poczet zaległych zobowiązań alimentacyjnych pozwanego. Te okoliczności jednak nie mają żadnego znaczenia dla bytu prawnego zobowiązania powódki określonego przedmiotowym tytułem wykonawczym. Zobowiązanie to wygasło wskutek złożenia jego przedmiotu za zezwoleniem Sądu do depozytu sądowego, o czym powódka powiadomiła pozwanego poprzez jego pełnomocnika. Sąd pierwszej instancji wskazał przy tym, że nie jest jasne, dlaczego komornik egzekwujący na wniosek powódki zaległości alimentacyjne pozwanego nie zajął na poczet tych należności wierzytelności pozwanego o wypłatę przedmiotowej kwoty z depozytu sądowego, o co wносиła powódka, tym bardziej, że obie te egzekucje prowadził ten sam komornik. To jednak nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, w związku z czym nie było potrzeby bliższego badania tych okoliczności. Sąd Okręgowy podkreślił przy tym, że zgodnie z ukształtowanym orzecznictwem, żądanie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego dopuszczalne jest dopóty, dopóki istnieje możliwość prowadzenia egzekucji na podstawie tego tytułu, co oznacza, iż nie jest dopuszczalne skorzystanie z tej drogi obrony swoich praw przez dłużnika, gdy tytuł wykonawczy został już zrealizowany w drodze egzekucji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 1988 roku, I CR 255/88, nie publ.; wyrok z dnia 20 stycznia 1978 roku III CKN 310/77, nie publ.; III CKN 41/97 z dnia 24 czerwca 1997 roku, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04 kwietnia 2002 roku I PKN 197/01 Wokanda 2002/12/27; wyrok SN 14 maja 2010 II CSK 592/09 LEX nr 677750). Podzielając ten pogląd, Sąd Okręgowy wskazał, że trzeba konsekwentnie przyjąć, iż zasadność wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego w niniejszej sprawie istniała jedynie co do części świadczenia dotychczas niewyegzekwowanego, a nie co do całości kwoty objętej tytułem wykonawczym. Tytuł wykonawczy w zakresie 6.638,69 zł, jak wskazano wyżej, został zrealizowany w drodze egzekucji, tzn. w takim zakresie wierzyciel uzyskał już z niego zaspokojenie i w tym zakresie tytuł ten utracił już swoją wykonalność. Skutkuje to w praktyce tym, że w razie zakończenia postępowania egzekucyjnego jedynie częściowo skutecznego, komornik zwraca tytuł wierzycielowi czyniąc jednakże na nim wzmiankę o wyegzekwowanej na rzecz wierzyciela kwocie i co do tej kwoty tytuł ten nie może już później stanowić podstawy egzekucji.

Uwzględnienie powyższej okoliczności spowodowało, że powódka ostatecznie nie popierała powództwa w całości, a jedynie w części jeszcze nie wyegzekwowanej na rzecz pozwanego, w pozostałym zaś zakresie wniosła o umorzenie postępowania, zaprzestając popierania powództwa w tej części. W związku z powyższym Sąd pierwszej instancji umorzył postępowanie w tym zakresie, tj. co do już wyegzekwowanej z tego tytułu na rzecz pozwanego kwoty 6.638,69 zł na podstawie art. 355 § 1 k.p.c., uznając dalsze prowadzenie postępowania w tej części za bezprzedmiotowe.

W pozostałej części, tj. co do całego jeszcze nie wyegzekwowanego na rzecz pozwanego świadczenia objętego przedmiotowym tytułem, Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione i na podstawie art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c. pozbawił ten tytuł wykonawczy wykonalności ponad kwotę 6.638,69 zł oraz stosownie do treści art. 113 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 4.000,00 zł tytułem opłaty sądowej, od uiszczenia której powódka została zwolniona.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w całości i podnosząc następujące zarzuty:

- pieniądze w kwocie 80.000,00 zł są własnością jego rodziców Z. i J. K., którzy mu je darowali na zakup mieszkania w Ł. przy ulicy (...), jego remont i umeblowanie, a po wyrzuceniu pozwanego przez powódkę z mieszkania jego matka zażądała zwrotu poniesionych przez siebie środków pieniężnych,
- w ugodzie znalazł się zapis, że pieniądze mają być wpłacone na wskazany przez niego numer rachunku bankowego, a jego pełnomocnik przekazał powódce numer rachunku bankowego matki pozwanego, zaznaczając kto jest właścicielem tego rachunku i powódka była zorientowana, że powinna przekazać należnego pozwanemu pieniądze na rachunek jego matki i we wniosku o złożenie do depozytu posłużyła się kłamstwem, wskazując, że nie jest zorientowana

gdzie pozwany zamieszkuje, gdyż często pracuje na delegacjach, twierdziła, że nie prześle pieniędzy za pośrednictwem poczty, bo kwota 80.0000,00 zł jest jego 6,5 letnim zarobkiem oraz, że nie wyśle pieniędzy na rachunek osoby trzeciej, pomimo tego, iż dysponowała pisemnym oświadczeniem woli pozwanego, które złożyła w (...) Bank (...) S.A. w Ł.,

– Sąd w sprawie o zezwolenie na złożenie do depozytu nie starał się ustalić motywów działania powódki i nie rozpoznał żadnego ze złożonych przez niego wniosków dowodowych oraz bezzasadnie przyjął twierdzenie, że odmówił przyjęcia kwoty 80.000,00 zł z uwagi na toczące się przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne oraz odnośnie uchybień w toku postępowania o zezwolenie na złożenie do depozytu sądowego polegających na nie wysłuchaniu jego argumentów w sprawie oraz wywierania na niego presji,

– pominięcie przez Sąd Okręgowy w Warszawie dowodów w postaci uzasadnienia w sprawie III Ca 1565/12 o zezwolenie na złożenie do depozytu sądowego Sądu Okręgowego w Łodzi, który stwierdził, iż w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia słusznie wskazano, że w postępowaniu o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego kognicja sądu jest ograniczona (art. 693¹ k.p.c.) oraz, że nie jest rolą sądu rozstrzyganie kwestii, czy złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego było pod względem materialno prawnym uzasadnione i czy wywołało skutki wynikające z przepisów prawa materialnego,

– brak rozpoznania jego wniosku złożonego w odpowiedzi na pozew o zwolnienie go z kosztów w całości i ustanowienie mu pełnomocnika z urzędu, w sytuacji gdy w innych sprawach prowadzonych w Sądzie Rejonowym w Zgierzu został zwolniony od kosztów sądowych i ustanowiono mu pełnomocnika z urzędu,

– błąd w ustaleniach faktycznych polegający na ustaleniu, że kwota 80.000,00 zł wpłynęła na rachunek depozytowy Sądu w dniu 01 września 2011 roku, w sytuacji gdy została ona przelana w dniu 27 kwietnia 2012 roku, co wynika z korespondencji mailowej oraz notatek urzędowych,

– błąd w ustaleniach faktycznych polegający na ustaleniu, że kwota 6.638,69 zł nie została przekazana przez Komornika pozwanemu jako wierzycielowi, ponieważ została przelana na konto jego matki,

– błąd w ustaleniach faktycznych polegający na ustaleniu, że D. K. w imieniu małoletniego syna A. K. prowadziła nieskuteczną egzekucję zaległych alimentów,

– niezasadne wskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że pozwany mógł obawiać się, że odbiór przedmiotowej kwoty spowoduje jej zajęcie przez komornika na poczet zaległych zobowiązań alimentacyjnych pozwanego, albowiem na wniosek powódki Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w dniu 22 stycznia 2013 roku zajął wierzytelność w Sądzie Rejonowym w Zgierzu,

– obciążenie go kosztami postępowania w kwocie 4.000,00 zł, w sytuacji gdy powódka jest właścicielką mieszkania w W. przy ulicy (...).

Ponadto pozwany wskazał, że przeciwko niemu Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi prowadzi postępowanie egzekucyjne w związku z egzekucją alimentów oraz przytoczył okoliczności dotyczące dochodzonych od niego należności alimentacyjnych i ich wysokości oraz niezasadnego obciążenia go kosztami egzekucyjnymi w tej sprawie.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa oraz nie obciążanie go kosztami.

Pełnomocnik powódki wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie, w konsekwencji czego nie może spowodować zmiany ani uchylenia zaskarżonego wyroku, który odpowiada prawu.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do podniesionego w apelacji zarzutu braku rozpoznania wniosku pozwanego złożonego w odpowiedzi na pozew o zwolnienie go z kosztów w całości i ustanowienie mu pełnomocnika z urzędu, w sytuacji gdy w innych sprawach prowadzonych w Sądzie Rejonowym w Zgierzu został on zwolniony od kosztów sądowych i ustanowiono mu pełnomocnika z urzędu, wskazać należy, że wnioski powoda złożone w piśmie procesowym z dnia 24 lipca 2012 roku oraz w odpowiedzi na pozew z 07 grudnia 2012 roku zostały oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie wydanym na rozprawie w dniu 17 lipca 2013 roku, o terminie której pozwany został prawidłowo powiadomiony, co jednoznacznie wynika z treści jego pisma z dnia 08 lipca 2013 roku, w którym pozwany wnosił o usprawiedliwienie jego nieobecności na tej rozprawie oraz zwrotnego potwierdzenia odbioru powiadomienia o terminie tej rozprawy. Natomiast postanowieniem z dnia 26 listopada 2013 roku został oddalony jego ponowny wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Jak wprost wynika z art. 124 § 1 k.p.c. zgłoszenie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania, chyba, że chodzi o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego dla powoda na skutek wniosku zgłoszonego w pozwie lub przed wytoczeniem powództwa. Niewątpliwie w niniejszej sprawie doszło do opóźnienia w rozpoznaniu wniosków pozwanego o zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu zgłoszonych w pismach z dnia 24 lipca 2012 roku i 07 grudnia 2012 roku, a rozpoznanych dopiero w dniu 17 lipca 2013 roku, jednak powyższe uchybienie procesowe nie miało żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Zgodnie z zarządzeniem z dnia 05 listopada 2010 roku pozwany został właściwie pouczony o przysługujących mu uprawnieniach procesowych i jego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu został prawomocnie oddalony, a jego wcześniejsze rozpoznanie w taki sposób nie zmieniłoby sytuacji procesowej pozwanego. Natomiast to, że pozwany otrzymał pomoc pełnomocnika z urzędu oraz został zwolniony od ponoszenia kosztów sądowych w innych postępowaniach sądowych nie czyni automatycznie zasadnym jego wniosku w tym zakresie złożonego w niniejszej sprawie. Sąd oceniając zasadność udzielenia pomocy prawnej z urzędu każdorazowo indywidualnie bada bowiem sprawę.

Pozostałe zarzuty podniesione w apelacji również nie są trafne i w dużej mierze nie dotyczą okoliczności istotnych z punktu widzenia rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Rację ma wprawdzie skarżący, o ile wskazuje w wniesionej apelacji, że zezwolenie przez Sąd na złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego nie implikuje wniosku, że złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego jest ważne w rozumieniu art. 470 k.c. Wbrew twierdzeniom Sądu pierwszej instancji zaprezentowanym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie był on związany prawomocnym orzeczeniem Sądu Rejonowego w Zgierzu w sprawie I Ns 1410/11 zezwalającym na złożenie stanowiącej przedmiot sprawy kwoty do depozytu sądowego w zakresie oceny skuteczności i ważności tego złożenia. Zgodnie bowiem z treścią art. 693¹ k.p.c. w postępowaniu o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego sąd nie bada prawdziwości twierdzeń zawartych we wniosku, ograniczając się do oceny, czy według przytoczonych okoliczności złożenie do depozytu jest prawnie uzasadnione. Sąd nie rozstrzyga zatem w tym postępowaniu, czy złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego jest rzeczywiście uzasadnione pod względem materialnoprawnym (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 05 grudnia 1986 r., III CZP 62/86, OSNCP 1987, Nr 10, poz. 146, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 1996 r., III CRN 18/96, Prok. I Pr. 1996, Nr 12, poz. 45). Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 04 kwietnia 2007 roku (V CSK 499/06, LEX nr 611443) postanowienia mogą korzystać z powagi rzeczy osądzonej, jednakże dotyczy to wyłącznie postanowień co do istoty sprawy. Postanowienie w przedmiocie zezwolenia dłużnikowi na złożenie przedmiotowego świadczenia do depozytu sądowego nie ma takiego charakteru. Przede wszystkim nie prowadzi ono samo przez się do wygaśnięcia zobowiązania, gdyż skutek prawny w sferze prawa materialnego wywołuje dopiero faktyczne złożenie przedmiotu do depozytu sądowego przez dłużnika, a także uzależnione jest od tego czy złożenie było ważne (art. 470 k.c.), tj. czy wskazana w ustawie przyczyna upoważniająca do złożenia do depozytu sądowego wystąpiła oraz czy świadczenie dłużnika jest zgodne z treścią zobowiązania.

Zgodnie z treścią art. 470 k.c. tylko ważne złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu wywołuje bowiem takie same skutki, jak spełnienie świadczenia. Złożenie jest natomiast ważne, jeżeli w chwili złożenia odpowiadało ono wymaganiom ustawy, jak i treści zobowiązania.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w świetle całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, złożenie do depozytu sądowego spornej kwoty uzasadnione było odmową jej przyjęcia przez M. K. z powołaniem się na toczące się przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne, która oznacza zwłokę wierzyciela w rozumieniu art. 486 k.c. Zgodnie bowiem z § 1 powołanego przepisu w razie zwłoki wierzyciela dłużnik może złożyć przedmiot świadczenia do depozytu sądowego, stosownie zaś do § 2 wierzyciel dopuszcza się zwłoki, gdy bez uzasadnionego powodu bądź uchyla się od przyjęcia zaoferowanego świadczenia, bądź odmawia dokonania czynności, bez której świadczenie nie może być spełnione, bądź oświadcza dłużnikowi, że świadczenia nie przyjmie. Jak wynika jednoznacznie z akt sprawy o zezwolenie na złożenie do depozytu sądowego przedmiotu świadczenia na rozprawie w dniu 31 maja 2012 roku M. K. oświadczył, że nie wyraża zgody na przyjęcie pieniędzy w kwocie 80.000,00 zł, wskazując, że przeciwko niemu toczą się postępowania egzekucyjne i nie założy rachunku. W odpowiedzi na pozew złożonej w niniejszej sprawie pozwany oświadczył natomiast, iż nie chce podejmować pieniędzy z depozytu, tylko chce, aby zostały one przelane na rachunek jego matki, bowiem takie miał z nią i powódką wcześniej ustalenia. Tymczasem z zawartej przez strony ugody sądowej jednoznacznie wynika, że powódka D. K. zobowiązała się zapłacić kwotę 80.000,00 zł M. K. na wskazany przez niego rachunek bankowy, a nie na rzecz osoby trzeciej. Pozwany jednostronnie próbuje zmienić treść zawartej przez strony ugody, tak aby powódka spełniła świadczenie na rzecz osoby trzeciej (jego matki), jednak taka jednostronna zmiana zobowiązania wynikającego z zawartej przez strony ugody nie jest wiążąca dla powódki. Powyższe prowadzi do konstatacji, że wobec zwłoki wierzyciela M. K. polegającej na odmowie przyjęcia świadczenia, złożenie go do depozytu sądowego było ważne, gdyż odpowiadało wymaganiom ustawy i znajdowało oparcie w treści art. 486 k.c. oraz było zgodnie z treścią zobowiązania łączącego strony na mocy ugody z dnia 22 lutego 2011 roku. Natomiast ważne złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego wywołuje zgodnie z treścią art. 470 k.c. takie same skutki prawne jak spełnienie świadczenia, co przemawia, że uznaniem, że wystąpiły przesłanki określone w art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c. uzasadniające pozbawienie tytułu egzekucyjnego stanowiącego przedmiot sprawy wykonalności.

Odnosząc się do zarzutów pozwanego związanych z tym, że pieniądze w kwocie 80.000,00 zł są własnością jego rodziców Z. i J. K., którzy mu je darowali na zakup mieszkania w Ł. przy ulicy (...), jego remont i umeblowanie, a po wyrzuceniu przez powódkę pozwanego z mieszkania jego matka zażądała zwrotu poniesionych przez siebie środków pieniężnych, wskazać należy, że są one chybione. Z treści zawartej przez strony ugody sądowej w sprawie o podział majątku dorobkowego stron jednoznacznie wynika, że powódka zobowiązała się do zapłaty kwoty 80.000,00 zł na rzecz pozwanego. Źródło finansowania zakupu i remontu bądź umeblowania lokalu przy ulicy (...) w Ł. oraz ustalenia pozwanego z jego rodzicami w tym zakresie nie mają w związku z tym żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Pozwany nie może także skutecznie konstruować apelacji w niniejszej sprawie, wskazując na uchybienia Sądu w sprawie o zezwolenie na złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego związane z nierozpoznanieniem jego wniosków dowodowych zgłoszonych w tej sprawie oraz nieuwzględnieniem jego stanowiska, albowiem powyższa sprawa została prawomocnie zakończona i decyzje procesowe podjęte w tym postępowaniu oraz sposób procedowania Sądu pierwszej instancji w tej sprawie były przedmiotem oceny Sądu Okręgowego w Łodzi na skutek wniesionej przez M. K. apelacji w sprawie o zezwolenie na złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego i nie mogą być przedmiotem oceny Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie jako nie dotyczące jej istoty. Wyjaśnić jedynie należy, iż zgodnie z treścią art. 693¹ k.p.c. w postępowaniu o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego Sąd nie bada prawdziwości twierdzeń zawartych we wniosku, ograniczając się do oceny, czy według przytoczonych okoliczności złożenie do depozytu jest prawnie uzasadnione, w związku z czym zarzuty pozwanego dotyczące nie uwzględnienia jego wniosków dowodowych w sprawie o zezwolenie na złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego są bezzasadne.

Odnosząc się do sformułowanego w apelacji zarzutu związanego z błędnym ustaleniem przez Sąd pierwszej instancji, że kwota 80.000,00 zł wpłynęła na rachunek depozytowy Sądu w dniu 01 września 2011 roku, zamiast w dniu 27 kwietnia 2012 roku, należy uznać go za nietrafny. Z aktu notarialnego z dnia 01 września 2011 roku wynika bowiem, że część ceny sprzedaży w kwocie 80.000,00 zł należnej D. K. z umowy z dnia 03 sierpnia 2011 roku przeznaczonej na spłatę jej zobowiązania względem M. K. wynikającego z ugody z dnia 22 lutego 2011 roku została wpłacona przez (...) Bank (...) S.A. z kredytu udzielonego P. i K. małżonkom P. na rachunek bankowy Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi przeznaczony na wpłatę do depozytu sądowego (k. 25) i nie budzi, żadnych wątpliwości, że powyższa kwota wpłynęła do Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, do którego pierwotnie skierowany został wniosek D. K. o zezwolenie na złożenie do depozytu sądowego, natomiast w dniu 27 kwietnia 2012 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi przelał tę kwotę do Sądu Rejonowego w Zgierzu, w związku z przekazaniem sprawy o zezwolenie na złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego temu Sądowi (k. 89 dołączonych akt I Ns 1410/11 Sądu Rejonowego w Zgierzu).

Niezasadne są także zarzuty pozwanego związane z błędnym ustaleniem Sądu pierwszej instancji, że kwota 6.638,69 zł nie została przekazana przez Komornika pozwanemu jako wierzycielowi, albowiem powyższa okoliczność jednoznacznie wynika z treści pisma Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu z dnia 04 lipca 2013 roku (k. 368).

Natomiast zarzuty pozwanego związane z prowadzonym przeciwko niemu postępowaniem egzekucyjnym w związku z egzekucją należności alimentacyjnych pozbawione są istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy w rozumieniu art. 227 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i nie przekładają się na podstawę faktyczną jej rozstrzygnięcia.

Odnosnie zarzutu pozwanego dotyczącego obciążenia go przez Sąd Okręgowy kosztami w kwocie 4.000,00 zł w sytuacji gdy powódka jest właścicielką lokalu w W. przy ulicy (...), podnieść należy, że zgodnie z treścią art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu, a zatem zgodnie z wynikającą z treści art. 98 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności finansowej za wynik procesu, koszty te powinny obciążać pozwanego jako stronę przegrywającą sprawę, a w związku z tym sytuacja finansowa powódki nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w tym zakresie.

Sąd Apelacyjny oddalił zgłoszony w piśmie z dnia 15 marca 2015 roku wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka Z. K. na podstawie art. 381 k.p.c., uznając, że pozwany mógł powołać ten dowód już w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, a poza tym nie sprecyzował na jakie okoliczności dowód z zeznań tego świadka został zgłoszony. Ponadto Sąd Apelacyjny pominął pozostałe dowody załączone do pism pozwanego złożonych w postępowaniu drugoinstancyjnym, uznając, że nie dotyczyły one okoliczności faktycznych mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w rozumieniu art. 227 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Mając na względzie wszystkie powyżej podniesione argumenty, opierając się na dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleniach faktycznych, które Sąd drugiej instancji przyjmuje za własne, apelację jako pozbawioną usprawiedliwionych podstaw, należało oddalić na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z § 6 punkt 6 oraz § 13 ust. 1 punkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013.461), stosownie do zasady odpowiedzialności finansowej za wynik procesu. Uwzględniając stawkę minimalną za udział adwokata przed Sądem Apelacyjnym właściwą zważywszy na wartość przedmiotu zaskarżenia i okoliczność, że powódka ustanowiła zawodowego pełnomocnika dopiero w postępowaniu przed sądem drugiej instancji, zasądzono od pozwanego na rzecz powódki tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej kwotę 3.600,00 zł wraz z kwotą 17,00 zł uiszczoną z tytułu opłaty skarbowej od udzielonego przez nią pełnomocnictwa procesowego.